

preek 24 december 2009

Thursday 24 December 2009

Preek Kerstavond 2009 in de Stadsdennenkerk te Harderwijk om 22.00 uur. Lezing: Micha 5:1-3 en Lukas 2:1-14

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

We hebben het weer sfeervol gemaakt in onze huizen en zelfs ook in de kerk. Kerst heeft iets van romantiek en van gezelligheid. Anders is het geen Kerst. We trekken feestkleding aan en we vergasten elkaar op een heerlijk diner en trekken een fles open uit een goed jaar.

Het is niet verwonderlijk, dat ook het Kerstverhaal schuil gaat onder dikke lagen van romantiek. Herdertjes en stalletjes. Een winters landschap. Vooral ook sneeuw. Midden in de winternacht ging de hemel open. Een witte Kerst... Zoals op deze Kerstavond! Dat is pas mooi.

De traditie wil, dat Jezus arm was. Het was maar een armelijke bedoening daar in Bethlehem in die stal. Geen plaats in de herberg en de baby in een voederbak. Het was maar niks en het was koud. Hoe leit dit kindeke hier in de kou; Zie toch hoe alle zijn ledemens beven...

Ik wil de aardigheid er voor u niet afhalen, maar ik wil het beeld wel wat nuanceren. Om te beginnen was de Here Jezus helemaal niet arm. Zijn vader Jozef was timmerman in Nazareth. Hij had een aannemersbedrijf. Hij behoorde tot de plaatselijke middenstand - tot de gegoede burgerij. Waarschijnlijk had hij ook nog bezittingen in Bethlehem, anders laat zich niet verklaren, dat hij voor de belasting op reis moest. En wat de meeste mensen niet hadden... hij had een ezel om op reis te gaan!

En dan die herbergier. Die wordt meestal afgeschilderd als een boeman, die de deur gesloten houdt, een luikje openschuift en zegt met barse stem: "Nee, er is hier geen plaats in de herberg." Nel Benschop schreef er een gedicht over waarin ze de herbergier sprekend opvoert. Die man was helemaal niet hard en slecht. Zo'n herberg in die tijd had een woon- en een stalgedeelte rond een binnenplaats. Er waren maar een paar kamers in het woongedeelte en die stonden vaak nog vol met pakgoed - een soort opslag / overslag voor de karavaanhandel. En als die paar kamers beschikbaar waren, werden ze bevolkt door de aanzienlijken die er veel geld voor neer konden leggen. Verder was er in zo'n herberg (karavanserai) alleen gemeenschapsruimte die gedeeld moest worden met de anderen. Nou ja, wat moet je dan als herbergier als je daar plotseling een zwangere vrouw hebt met persweeën in je gelagkamer midden tussen de ruwe kerels.

Die herbergier deed wat iedereen gedaan zou hebben. Hij heeft zijn vrouw erbij gehaald. Ze hebben een hoekje afgeschermd waar het rustig was. De vrouw van de herbergier zal wel geholpen hebben bij de bevalling. Een vrouwen-aangelegenheid. "Kijk eens, een jongetje!" Soms wordt er gezegd dat ze de Here Jezus in wat doeken wikkelden. Zo arm waren ze, dat ze niet eens kleertjes hadden. Alweer mis! Alle baby's werden ingebakerd met een lange lap van zo'n 10 cm breed en soms wel 6 meter lang. Alles werd ingewikkeld, de beentjes, de armpjes, het lijfje. Zo - lekker ingepakt! Onbereikbaar voor ongedierte en lastige insecten. Maria had er niet op gerekend. Misschien was Jezus te vroeg. De vrouw van de herbergier had nog wel zo'n doek liggen van toen ze zelf kinderen had. Toen hebben ze de boel opgeruimd en het baby'tje even uit handen gelegd. Er stond daar nog een krib. Dat is wel curieus natuurlijk. Misschien hebben ze er zelfs om gelachen.

Nee, het kindeke Jesu was wel teer, maar hij was helemaal niet arm. Dat viel best mee. Als het gaat om armoede zouden we eerst eens naar onszelf moeten kijken. Weet je wat armoede is? Als er genoeg te eten is, maar je weet het niet eerlijk te verdelen onder elkaar. Weet je wat armoede is? Als je stijf staat van de agressie en je eigen gelijk wilt halen desnoods over de lijken van anderen. Weet je wat armoede is? Als je alleen nog maar consumeert en produceert zonder

te letten op het milieu. Weet je wat armoede is? Als je alleen nog maar uit bent op geld en positieverbetering, terwijl je op geestelijk vlak een lege huls bent, een hol klinkend vat. Da's armoe!

Iets van die armoede klinkt door in de profetie van Micha. Ook al was de cultuur primitiever; de mensen waren hetzelfde. Daar was de opkomende wereldmacht Assyrië. Medogenloos een zeer gewelddadig. Daar was uitbuiting van de kleine man. Micha, één van de sociale profeten, stelt die misstanden openlijk aan de kaak. De beroemde profetie van Micha 5 gaat precies over die armoede van een mensheid, die haar eigen noodlot niet te boven komt. Eens, zo zegt Micha, en hij kijkt daarbij met zijn geestesoog in de toekomst, zal er een koning komen uit Bethlehem. Daar kwam ook David vandaan, zoals we weten. En die koning zal vrede brengen en recht. Die zal de mensheid boven haar eigen noodlot uittillen. Hij zal daarvoor machtig genoeg zijn.

Als wij hier bij elkaar zijn om de geboorte van die koning te vieren, laten we de accenten dan wel goed leggen. Hij is rijk en hij deelt daarvan uit aan de mensen in hun armoede. Als je wilt weten wat rijkdom is, kijk dan naar Jezus. Hij leert ons hoe je met elkaar kunt delen, zodat iedereen genoeg heeft. Als je wilt weten wat rijkdom is, kijk dan naar Jezus. Hij leert af te zien van onszelf. Om het bijzondere van die ander te ontdekken, om in wijsheid conflicten uit de weg te gaan en te voorkomen. Als je wilt weten wat rijkdom is, kijk dan naar Jezus. Hij leert ons de economie van het steeds beter, niet van het steeds meer! Hij leert ons de weg van de liefde - een offer van jezelf, zodat die ander het leven heeft. Dat is rijkdom. Dat maakt rijk.

Kerst 2009. De wereld gedenkt in deze nacht de komst van de vredeskoning. De rijkdom van deze koning bestaat hierin dat hij weet te delen en te geven. Het koninklijke van deze mens is dat hij arm durft te worden om een ander rijk te maken. De heerlijkheid van deze mens is zo groot, dat we dwars door hem heen kunnen zien wie God is. Daarom hebben wij Hem Gods Zoon genoemd. Hij maakt ons rijk, mateloos rijk. Daarom is het ook niet erg om één keer per jaar alles uit de kast te trekken en de gezelligheid en de warmte te zoeken en de lichtjes aan te doen - een vleugje romantiek, want het is Kerstfeest. We zijn rijk, mateloos rijk. Amen.